

Годишњи извештај

ФОНДАЦИЈА “Регистар националног интернет домена Србије”

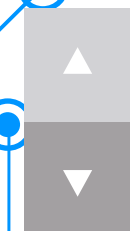
2020

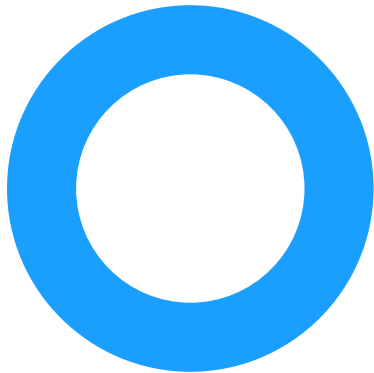

изаберите [САДРЖАЈ](#)

- 3 [Поздравне речи](#)
- 7 [Година у бројкама](#)
- 8 [Континуитет пословања у условима пандемије](#)
- 10 [Тржиште домена](#)
- 11 Највише новорегистрованих назива домена у пет година
- 11 Освежавање зонских фајлова на 30 минута
- 12 [Злоупотреба DNS-а током пандемије](#)
- 13 Безбедност националних доменских простора
- 13 Безбедност европских ccTLD-ова
- 13 „Корона“ домени глобално
- 14 [DNSSEC – још безбеднији интернет за све](#)
- 15 Зашто је важан DNSSEC?
- 16 [Доменске приче на domen.rs](#)
- 18 [Ћирилица на поклон – Ареал РНИДС](#)
- 20 [Дистанца није препрека комуникацији](#)
- 21 Онлајн конференција „Интелектуална својина и интернет 2020“
- 21 Онлајн конференција овлашћених регистара РНИДС-а
- 21 Онлајн панел „Одговор бизниса на кризе: континуитет и безбедност“
- 22 Шеста RSN OG конференција
- 22 Конференција „Дигитална револуција 4.0: Кроз теорију и праксу“
- 23 [РНИДС у медијима](#)
- 25 [Истраживање Интернет домени у Србији 2020. године](#)
- 27 [Глобална и локална сарадња – онлајн](#)
- 28 Сарадња са домаћим организацијама и институцијама
- 28 Сарадња са међународним организацијама и институцијама
- 29 [Финансије](#)
- 30 Извештаји интерне и екстерне ревизије

ПОЗДРАВНЕ РЕЧИ

... ● **ВЛАДИМИР АЛЕКСИЋ,**
председник
Конференције
суоснивача

ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА УЧЕШЋЕ И РАД У КОНФЕРЕНЦИЈИ СУОСНИВАЧА ЈЕ ОДРЖАНО

Неочекиване околности пандемије утицале су на цео свет, на начин на који су организовани радни процеси, начин на који је текла комуникација. Иако је пандемија прекинула многе планове и рутине, континуитет је одржан, бар у комуникацији. Током 2020. одржана је само једна седница Конференције суоснивача, и то 8. фебруара, а током седнице Светлана Стојковић реизабрана је за чланицу Статутарне комисије. По почетку пандемије није било могућности ни услова, због епидемиолошке ситуације и мера које су биле на снази, да поново уживо окупимо суосниваче.

Међутим, комуникација се одвијала путем различитих дигиталних канала, а интересовање за учешће и рад у Конференцији суоснивача је одржано, па је број суоснивача остао на приближном нивоу у односу на 2019. годину. Конференција суоснивача је постала богатија за 12 нових субјеката, док је из ње иступило 16 досадашњих. Суоснивачи су активно обављали своју дужност пратећи поштовање Статута и интерних аката Фондације РНИДС, па су током године пет пута тражили мишљење, тј. постављали питања Статутарној комисији.

ИВАН МИНИЋ,

председник
Управног
одбора

**УЛОГА ИНТЕРНЕТА У
ЖИВОТИМА СВИХ ЉУДИ
ПОСТАЛА ЈЕ У ОВИХ ГОДИНУ
ДАНА МНОГО ЗНАЧАЈНИЈА
НЕГО ШТО ЈЕ БИЛА.**

Година за нама била је све само не обична. Многи од нас дубоко су погођени, лично и професионално, последицама пандемије која и даље траје. Прилагођавање у ходу, свакодневан стрес, море лоших вести и неизвесност која, чини се, никада није оволико дуго трајала.

Незахвално је прогнозирати, али оно што је извесно јесте да свет није и да неће бити исти какав је био до марта 2020. године. Улога интернета у животима свих људи постала је у ових годину дана много значајнија него што је била. Сва комуникација преселила се онлајн, и посао, и набавка, и забава. Интернет је остао једини прозор у свет и веза између свих нас.

Фондација се веома брзо прилагодила новонасталим околностима, а континуитет рада је имао и Управни одбор који се током 2020. године састао 13 пута. Поједини чланови су дали и свој допринос садржају новог сајта domen.rs, који се бави темама од посебног значаја за РНИДС и пословну јавност. Крајем године Управни одбор је, након расписаног конкурса, за директора фондације изабрао Дејана Ђукића, који је дотад био ангажован као вршилац дужности директора РНИДС-а.

Сарадња са струковним међународним организацијама (ICANN, CENTR, RIPE, DNS-OARC и APTLD), када ситуација више није дозвољавала физичко присуство, одржавана је кроз учешће на виртуелним догађајима.

Такође, иако је Фондација била принуђена да ДИДС 2020 откаже због епидемиолошке ситуације, организован је низ виртуелних скупова у сарадњи са локалном академском и стручном заједницом, међу којима бих издвојио неколико: 6. RSNOG конференцију, онлајн конференцију *Интелектуална својина и интернет 2020* у сарадњи са Правним факултетом Универзитета у Београду, конференцију *Дигитална револуција 4.0: кроз теорију и праксу* у сарадњи са Правним факултетом Универзитета „Унион“.

**ДОМЕНСКА ИНДУСТРИЈА
ЈЕДНА ЈЕ ОД РЕТКИХ
КОЈЕ КРИЗА НИЈЕ
ДИРЕКТНО ПОГОДИЛА**

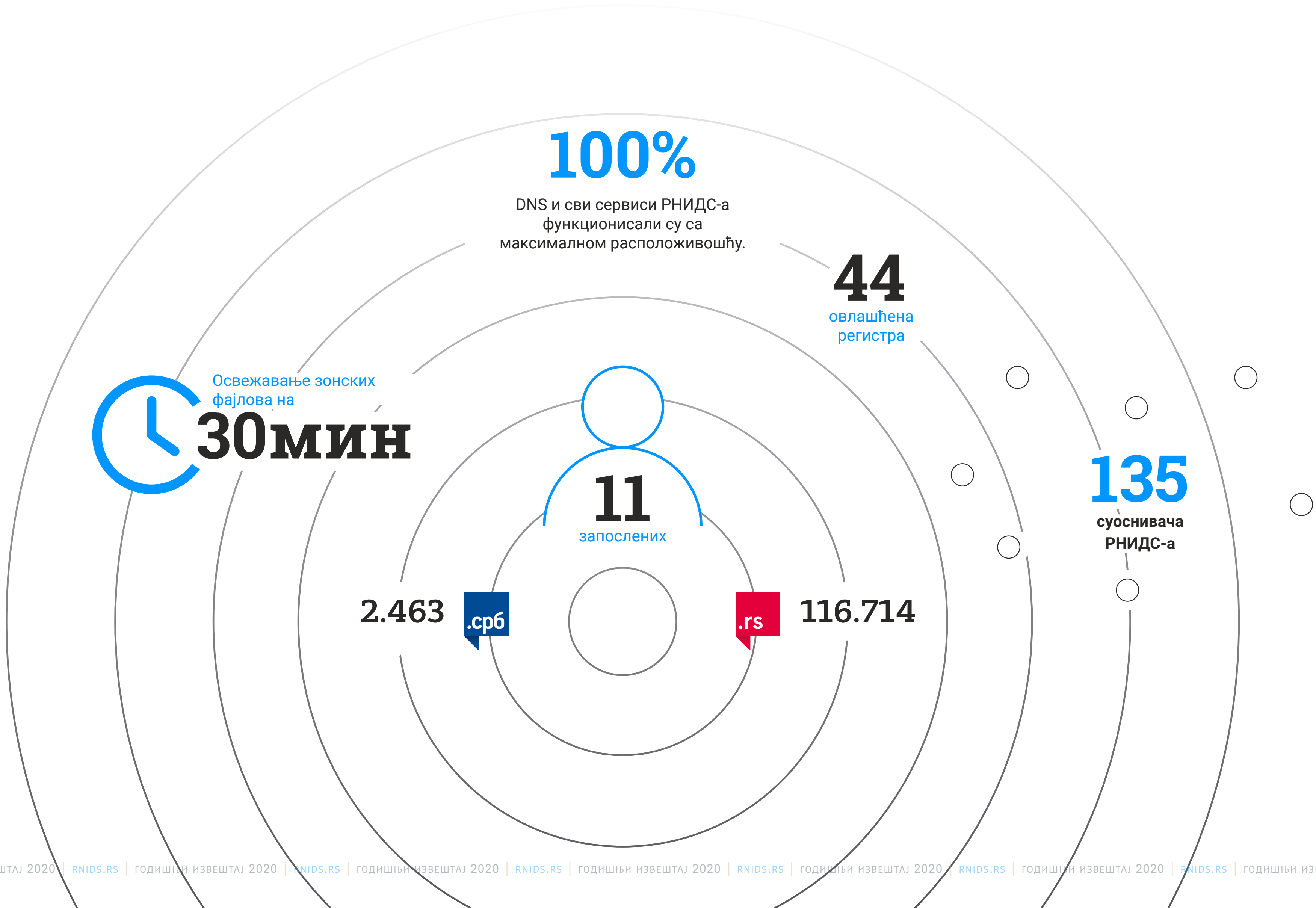
Упркос izazovima koje je done-
la 2020. godina, РНИДС је ус-
пео да очува непрекоран рад

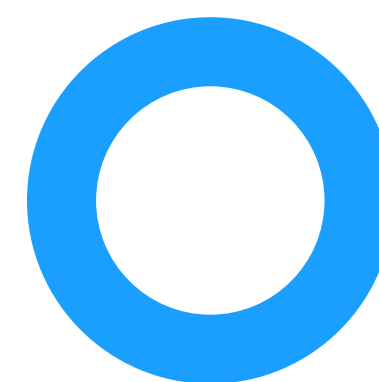
Доменска индустрија једна је од ретких које криза није директно погодила што се, као и широм света, и у нашим доменским просторима одразило на мало виши раст у односу на претходне године. Тако је током 2020. године стопа креирања новорегистровани називи домена, износила 20,19%, а регистровано је највише назива домена у последњих пет година.

Протеклу годину обележило је прилагођавање пословања и пословних процеса услед новонасталих околности изазваних пандемијом COVID-19. Прилагођавало се пословање интернету, о чему сведочи пораст удела новорегистрованих домена, али су се и запослени у бројним организацијама прилагођавали на рад од куће. Запослени у РНИДС-у су из својих кућних канцеларија наставили да врло ефикасно обављају своје задатке, па је, поред очувања рада, увођења нових сервиса, дошло и до окончања процеса важних за пословање какав је успешна сертификација за стандард ISO 9001.

РНИДС је настојао да привредницима који су нови у интернет водама пружи подршку у виду пласмана едукативних садржаја какви су редовно објављивани на сајту domen.rs. Поводом годишњице .srb домена, организован је скуп Ћирилица на поклон и представљен фонт Ареал РНИДС, што је био и једини РНИДС-ов „офлајн“ догађај у 2020. години. Упркос томе што су бројни догађаји морали да буду отказани, РНИДС је активно организовао онлајн догађаје и конференције – са више факултета, сопствене редовне конференције, попут октобарске конференције посвећене сајбер безбедности и конференције RSN OG, на којој смо имали задовољство да слушамо и обраћање Винта Серфа. Но, поред конференција, учествовали смо и на вежбама и симулацијама као што су војна вежба *Cyber Tesla 2020* и *Сајбер полигон – SOCathon*.

ГОДИНА У БРОЈКАМА

КОНТИНУИТЕТ ПОСЛОВАЊА У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ

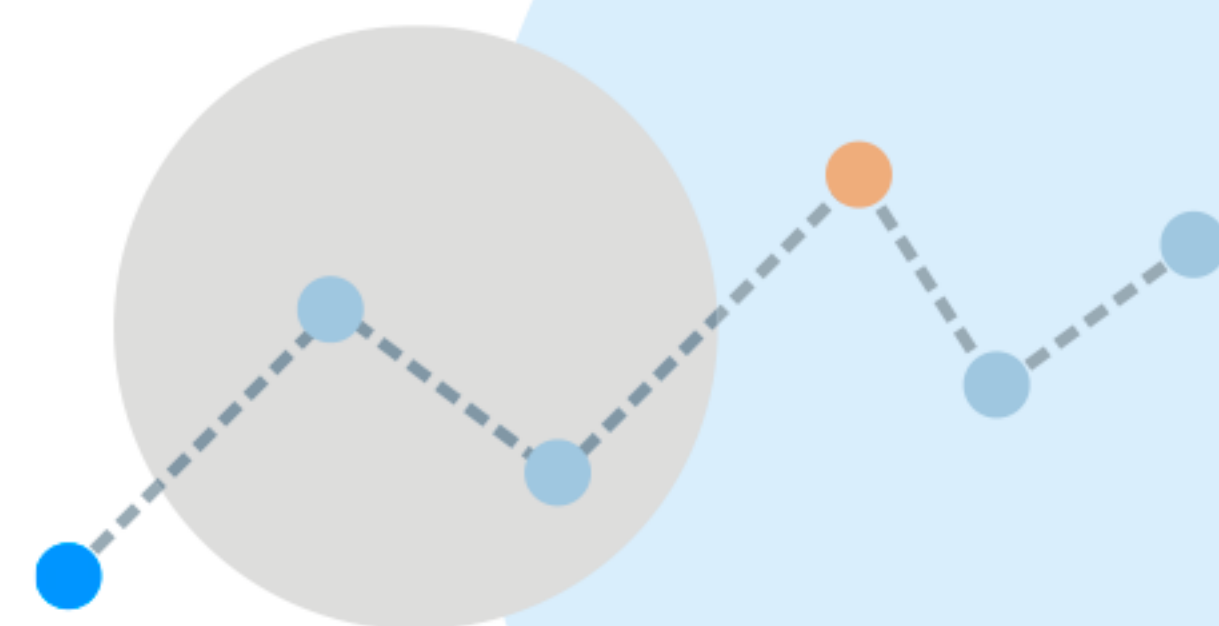
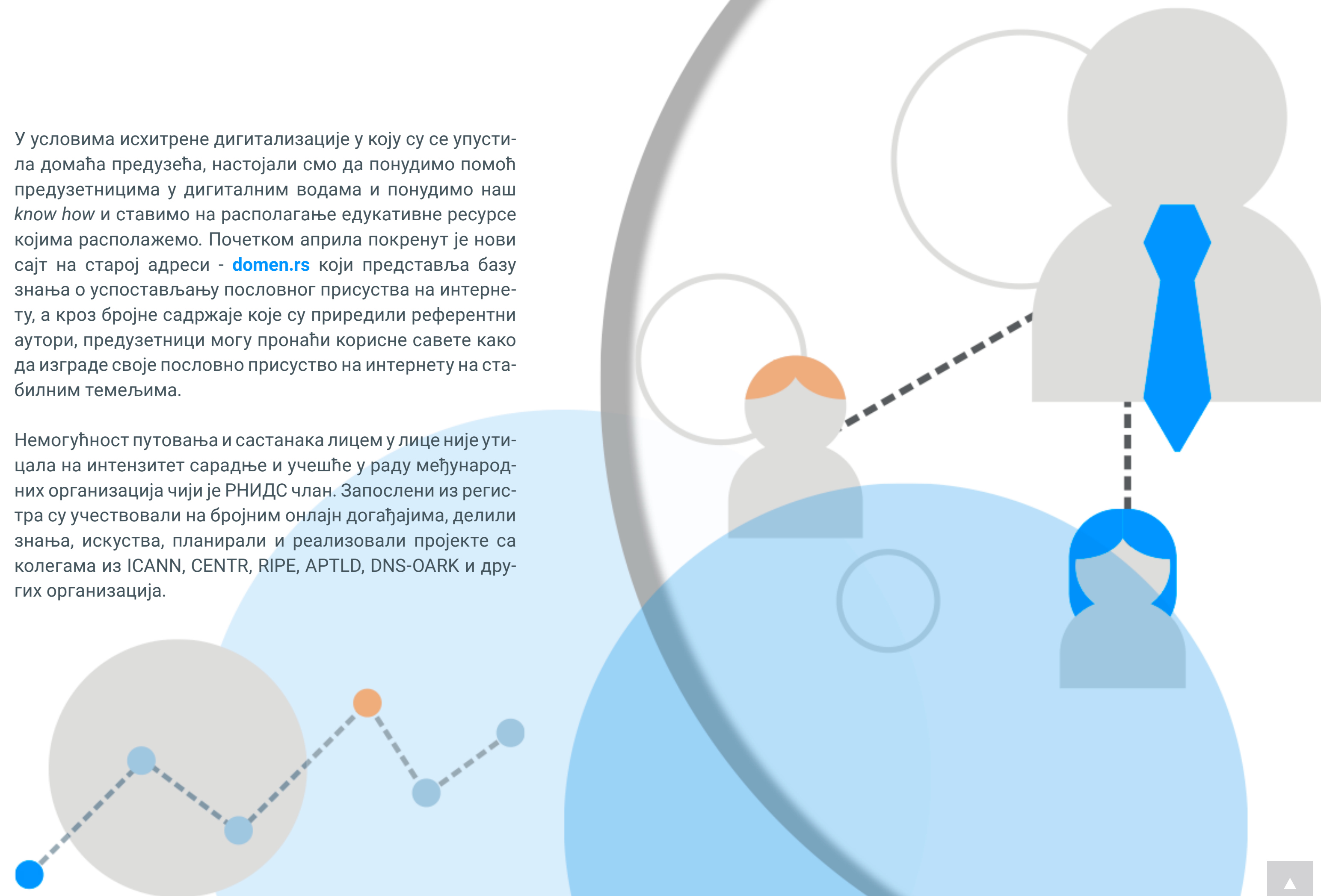
- Протекла 2020. година спада у оне које је немогуће подвести под неку категорију, јер је по готово сваком критеријуму била атипична. Као и у редовним околностима, циљ РНИДС-а је био очување стабилности система и раст пословања, али и унапређење и усавршавање процеса у складу са трендовима и најбољим праксама наше индустрије. Међутим, настале околности пред крај првог квартала су захтевале да се приоритети прилагоде ситуацији.

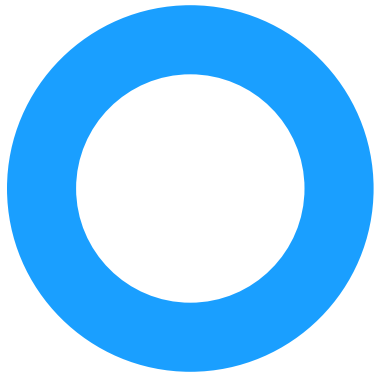
Важно је поменути да је током и овог врло изазовног периода РНИДС одржао беспрекорно функционисање својих техничких сервиса – како за регистранте, тако и за партнере, овлашћене регистре, а симултано је рађено на прилагођавању правила и политика новим међународним и домаћим законодавним нормама.

Тешко је рећи да је пандемија донела ишта добро, но, чињеница је да је изузетно убрзан процес дигитализације бројних сервиса. По завршетку пандемије, ти сервиси ће остати, повратак на старо неће бити могућ, нити потребан. Такође, пандемија је послужила као својеврстан лакмус папир агилности за бизнисе, а и даље намеће и захтева изузетну моћ прилагођавања. РНИДС је, с обзиром на природу делатности али и постојеће планове за континуитет пословања, без потешкоћа, чим су прилике захтевале, организовао рад ван канцеларије, а да се то ни на који начин није одразило на квалитет сервиса, нити на интерне процесе. Као и у другим земљама Европе, потреба за присуством на интернету условила је благ пораст потражње на нашем тржишту, па је проценат раста регистрације .rs домена на крају 2020. нешто виши у односу на исте периоде претходне три године.

У условима исхитрене дигитализације у коју су се упустила домаћа предузећа, настојали смо да понудимо помоћ предузетницима у дигиталним водама и понудимо наш *know how* и ставимо на располагање едукативне ресурсе којима располажемо. Почетком априла покренут је нови сајт на старој адреси - domen.rs који представља базу знања о успостављању пословног присуства на интернету, а кроз бројне садржаје које су приредили референтни аутори, предузетници могу пронаћи корисне савете како да изграде своје пословно присуство на интернету на стабилним темељима.

Немогућност путовања и састанака лицем у лице није утицала на интензитет сарадње и учешће у раду међународних организација чији је РНИДС члан. Запослени из регистра су учествовали на бројним онлајн догађајима, делили знања, искуства, планирали и реализовали пројекте са колегама из ICANN, CENTR, RIPE, APTLD, DNS-OARK и других организација.

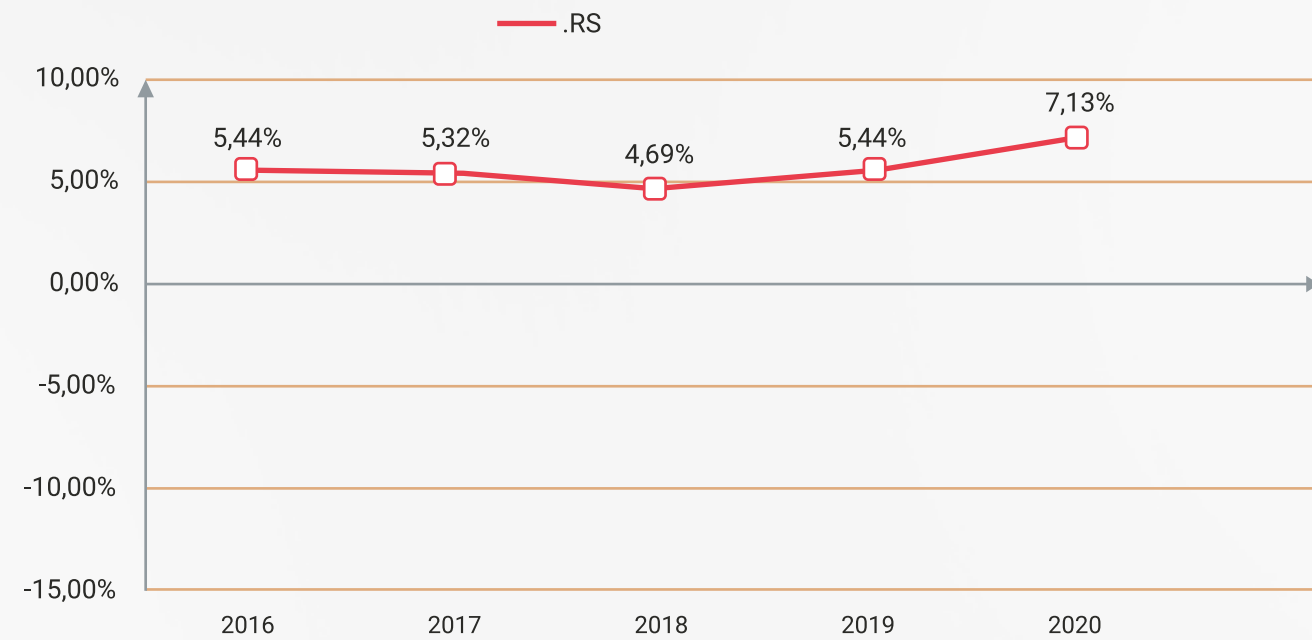

ТРЖИШТЕ ДОМЕНА

- Укупан број регистрованих .rs назива домена на крају 2020. године износи 116.714 домена, што је повећање од око 7,13% у односу на крај 2019. Број регистрованих .срб назива домена на крају 2020. године износи 2.463 домена.

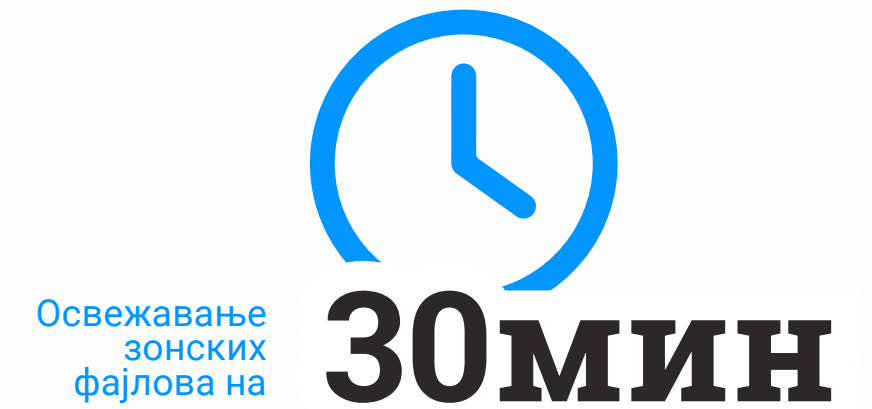
Највише новорегистрованих назива домена у пет година

		2020.
Стопа задржавања	(број назива домена на крају периода – нови у току периода)/ број на почетку периода	86,70%
Стопа креирања	Нови у току периода / број на почетку периода	20,19%
Стопа брисања	Обрисани у току периода / број на крају периода	13,27%

Вредности кључних показатеља кретања броја регистрованих назива домена за 2020. годину.

Број обновљених назива домена показује раст од 5,89% у односу на 2019, а број нових домена у 2020. години порастао је за 11,71% у односу на 2019. Током 2020. године регистровано је највише нових назива .rs домена у последњих пет година.

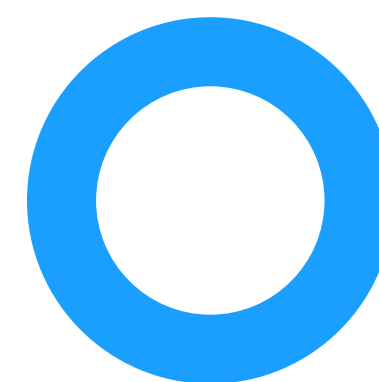
	2016		2017		2018		2019		2020	
	обнова	нови	обнова	нови	обнова	нови	обнова	нови	обнова	нови
.rs	72.357	18.863	75.721	19.469	81.958	19.257	90.009	19.892	95.472	22.318
.срб	2.289	182	2.113	149	2.127	221	2.305	260	2.277	193
укупно	74.646	19.045	77.834	19.618	84.085	19.478	92.314	20.152	97.749	22.511

Честа је пракса да регистранти националних домена изврше техничке измене на својим системима па затим те измене унесу у базу регистра и онда нестрпљиво чекају да оне буду видљиве и кроз DNS систем. РНИДС је у другој половини 2020. скратио време освежавања зонских фајлова на својој DNS инфраструктури са дотадашња два сата на 30 минута.

Иако многи сматрају да је краће време освежавања DNS-а изменама у бази регистра минимална техничка интервенција, за њу је било потребно урадити неопходне анализе и тестове који гарантују да то време неће доћи у конфликт са осталим радњама и проверама које се спроводе пре јавног публиковања зонских фајлова. То се односи пре свега на време потребно за DNSSEC потписивање и проверу исправности зонских фајлова, као и време њихове пропагације до секундарних DNS сервера и појединачних DNS anycast инстанци које су глобално распоређене на свим континентима.

< 5 минута	.com, .net, .biz, .de, .uk, .cn
5 – 15 минута	.xyz, .br, .nz
30 минута	.nl, .cz, .rs , .spb
1 сат	.se, .it, .ch, .ua
2 сата	.si, .ru
> 2 сата	.es

ЗЛОУПОТРЕБА DNS-а ТОКОМ ПАНДЕМИЈЕ

● ● ● Свака криза поред основne претње коју носи, креира и бројне друге претње које је додатно продубљују. Почетак пандемије коронавируса поред вести о самој опасној болести пратиле су и вести о „епидемији“ хакерских напада. Без обзира на то што РНИДС континуирано прати параметре везане за безбедност система и сервиса важних за функционисање националних домена и сарађује са домаћим и иностраним организацијама зарад што веће безбедности на интернету, свакако је био потребан и додатни опрез.

Безбедност националних доменских простора

Почетком марта 2020. године јавили су се извештаји и упозорења да се широм света региструје велики број назива домена који садрже кључне речи везане за епидемију, а који су или могу бити злоупотребљени за фишинг и малвер нападе.

РНИДС је помно пратио удео регистрације „ковид“ назива у својим доменским просторима, међутим таквих домена је током целе 2020. године регистровано тридесетак, а већина њих није била активна и никакав садржај на њима није пласиран. Од оних који су били у употреби ни један „ковид“ домен регистрован у .rs/.срб доменским просторима није био злоупотребљен за ширење лажних вести или за фишинг и дистрибуцију злонамерних програма.

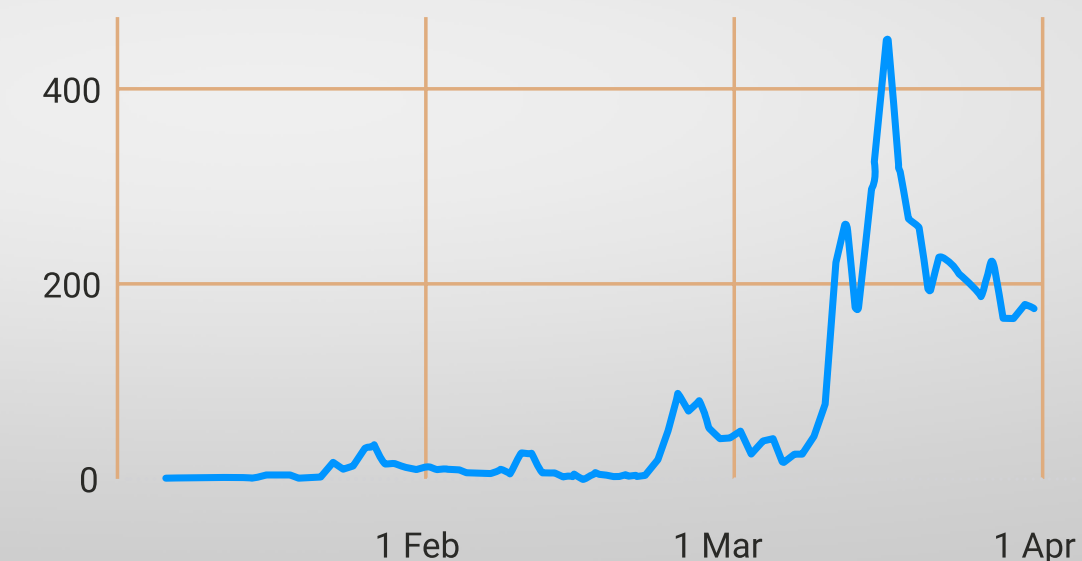
„Корона“ домени глобално

Иако су очекивања била знатно драматичнија, посебно у светлу упозорења СЗО на фишинг мејлове и ренсомвер нападе на болнице и медицинске установе, ни у глобалним размерама називи домена нису били злоупотребљавани у мери у којој се страховало. Анализа ICANN-а (*Domain Name Security Threat Identification, Collection and Reporting - DNSTICR*), која је обухватила већину TLD-јева показала је да је у периоду од јануара 2020. до септембра 2020. године регистровано 235.521 назива домена повезаних са пандемијом, од којих је 8.577 (6,4%) имало једну или више пријава за фишинг или малвер, а удео назива домена за које је потврђено злонамерно коришћење је 2.329 што представља 1,7% домена чији су називи повезани са пандемијом.

Безбедност европских ccTLD-јева

CENTR (Council of European National Top-Level Domain Registries) је обавио истраживање које је обухватило групу од 12 европских ccTLD-јева, укључујући .rs, са циљем да утврди колико је „ковид“ домена регистровано у периоду од јануара до марта 2020. Праћене су кључне речи *covid*, *corona*, *virus*, *mask*, *lockdown* и сл. или њихове варијанте на локалним језицима. Највише таквих назива домена регистровано је у другој половини марта, укупно 6.164. Имајући у виду да је 12 регистара у том периоду регистровало укупно 751.000 нових назива домена, „ковид“ домена је било свега 0,8%, што говори о томе да европски национални регистри имају доказано добру безбедносну репутацију и да их хакери избегавају.

Регистрација „ковид“ назива домена: јануар – март 2020.

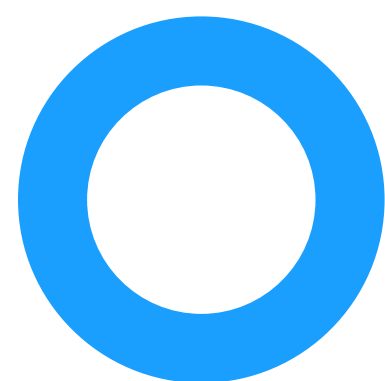

Извор: CENTR
ccTLD-ви које је обухватила анализа: .am, .at, .be, .fi, .hr, .im, .lv, .rs, .si, .sk
Називи домена садрже неку од речи: covid, corona, virus.

DNSSEC

још безбеднији интернет за све

- Готово свака трансакција на интернету започиње DNS упитом. DNS преводи „људима разумљиве“ називе домена, које користимо у URL-овима или адресама е-поште, у ИП адресе које омогућавају рачунарима и апликацијама да комуницирају са жељеним интернет сервисом.

Много је начина, а нажалост и примера, манипулације DNS-а и преусмеравања корисника ка интернет сервисима које контролишу криминалци. Како уопште можемо веровати DNS одговору и како DNS клијент може да зна да ли је DNS одговор који добија истинит или не? DNSSEC је техничко решење које даје одговор на ово питање. Употребом DNSSEC-а до корисника стиже DNS одговор који је потврђено аутентичан.

Зашто је важан DNSSEC?

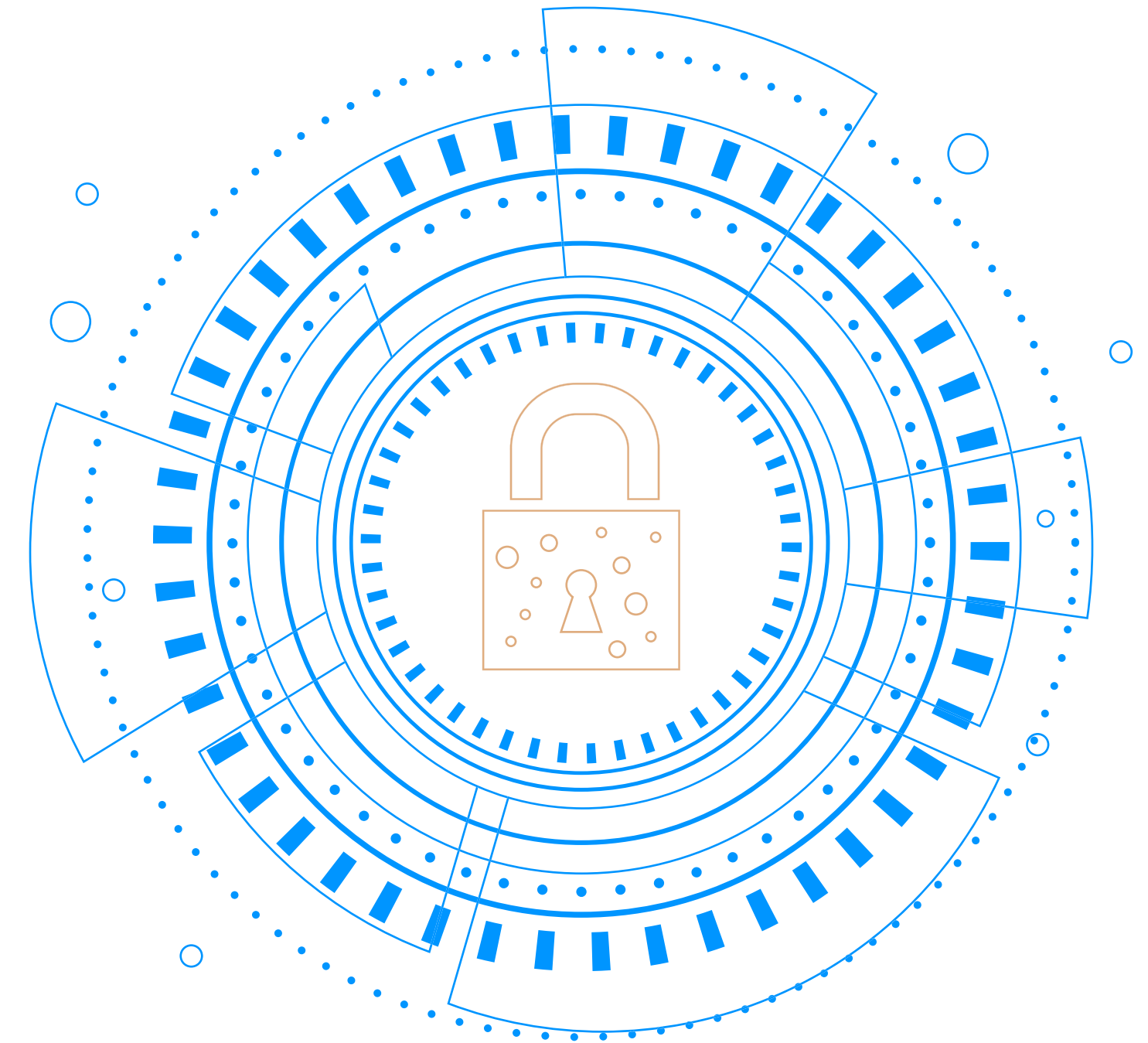
DNSSEC (DNS Security Extensions) је технологија која обезбеђује механизме за заштиту од измене DNS одговора и преусмеравања корисника на интернет локације које могу бити опасне за њих у смислу крађе личних података, бројева кредитних картица, поверљивих пословних података или пак ширења лажних информација и вести које наводно долазе од „провереног“ извора коме корисник верује.

Од почетка 2020. и регистранти .rs и .срб домена могу да користе DNSSEC да заштите своје кориснике од злоупотребе, као и да сачувају репутацију својих интернет сервиса.

Почетком године на систему за регистрацију назива домена имплементирани су измене везане за прихватање података за DNSSEC потписане домене у свим доменским просторима којима управља РНИДС.

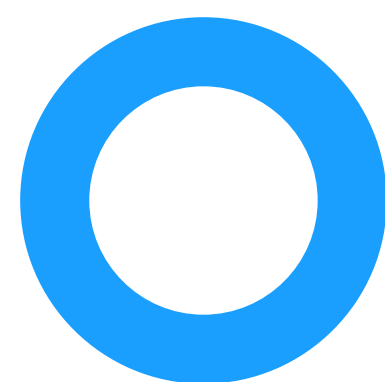
Аутоматска провера DNSSEC записа унетих у систем РНИДС-а гарантује да су записи исправни и да ће DNSSEC потписани називи домена бити доступни на интернету. Исправно унети подаци везани за DNSSEC доступни су на DNS серверима РНИДС-а приликом наредног освежавања зона. Сви доменски простори којима управља РНИДС имају одраније одговарајуће DNSSEC записе у родитељској зони, тако да је успостављен исправан ланац поверења од root сервера до свих домена који имају одговарајући и исправан DNSSEC запис.

Да би овлашћени регистри РНИДС-а били упознати са овим променама и технологијом, као и да би били у могућности да пружи адекватну помоћ регистрантима .rs и .срб домена, за њихове представнике су одржане две едукативне радионице. Обука је обухватала основне информације везане за значај DNSSEC-а за подизање безбедности DNS-а и назива домена, као и практичан рад везан за инсталацију DNS сервера, безбедан пренос зонских фајлова ка секундарним DNS серверима, као и DNSSEC потписивање зона које су креиране током обуке.

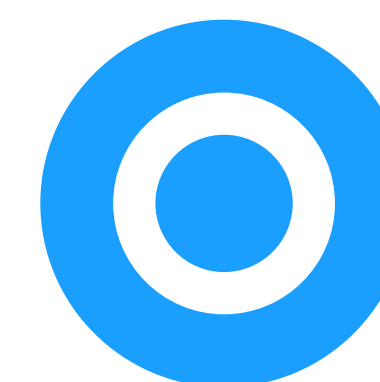

Да би DNSSEC испунио свој задатак морају да буду испуњена два једнако важна предуслова:

- Да назив домена буде DNSSEC потписан
- Да интернет корисници користе DNS сервере код којих је укључена валидација DNSSEC-а

ДОМЕНСКЕ ПРИЧЕ НА
domen.rs

- ● ● На адреси domen.rs je i ranije bio dostupan sajt. Međutim, tokom 2019. godine obavljane su pripreme da na toj adresi novi sajt otpočne život i da postane baza vrednih i korisnih sadržaja za razvoj poslovanja na internetu.

Са почетком пандемије, у условима драматичне промене радних околности, али и убрзане дигитализације привреде и посезања за интернетом као алатом за одржавање бар минимума пословних процеса, било је потребно корисницима интернета у Србији понудити сајт овог типа.

На креирању садржаја за сајт domen.rs ангажовано је током 2020. године 19 аутора међу којима су чланови Управног одбора РНИДС-а, запослени у Канцеларији, запослени у овлашћеним регистрима РНИДС-а, универзитетски професор, власници дигиталних агенција и консултанти, реномирани стручњаци на пољу права, чак и члан Управног одбора ICANN-а.

Током године објављено је више од 40 оригиналних ауторских текстова на различите теме. Од „евергрин“ тема и материјала спремљених за сајт о избору назива домена, значају домена за брендирање, важности комуникација са сопственог назива домена и имејл адресе на истом, до тема о безбедности на интернету, нарочито важних у периоду пандемијске неизвесности, повећане конзумације интернет садржаја, али и јачих хакерских активности. Аутори су писали о томе зашто је сајт као сопствени канал комуникације важнији од друштвених мрежа, како направити сајт, како писати садржаје за сајт, како обавити оптимизацију сајта за претраживаче, како бринути о приват-

ности података корисника, како трговати на интернету у складу са словом закона. Писало се о структури интернета, глобалним организацијама које управљају интернетом, о интернационализованим називима домена, о интелектуалној својини на интернету и другим темама.

О томе колико је објављени садржај релевантан говори чињеница да је текст са сајта domen.rs наведен како референца у уџбенику Правна информатика.

Поред координације и припреме материјала са ауторима, тим маркетинга и комуникација морао је да одговори на једно важно питање – како се изборити за пажњу у онлајн свету крцатом садржајем и високог и сумњивог квалитета? С обзиром на варијетет тема прилагођених афинитетима сличних, али и различитих публика, садржај је путем оглашавања путем платформе Фејсбук и Инстаграм пласиран баш оним групама којима може бити не само занимљив, већ и користан у свакодневном пословању или доношењу дугорочних пословних одлука.

Према подацима Гугл аналитикса, овај РНИДС-ов сајт је имао 70% нижи баунс рејт у сегменту саобраћаја који генерише оглашавање у односу на 100 других сајтова у индустрији „Интернет и телеком“, што говори у прилог чињеници да су огласи пласирани баш оним људима који су заинтересовани за садржаје који им се нуде.

40+
ауторских
текстова

1 најважнији РНИДС-ов канал за информисање о доменима* (омнибус истраживање из новембра 2020.)

10%

баунс рејта, сајт на који се не свраћа случајно

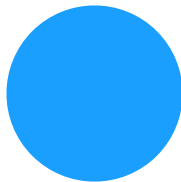
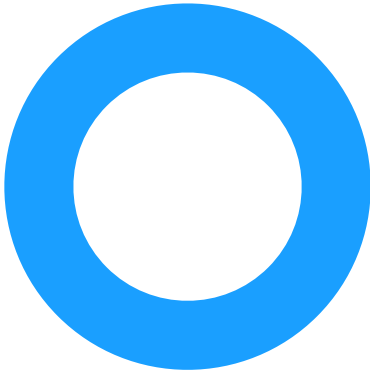
РЕЗУЛТАТИ НА КРАЈУ 2020. ГОДИНЕ:

Три најчитанија текста на *domen.rs*:

- SEO фактори рангирања који позитивно утичу на ваше позиција на претраживачима
- 10 ствари које мора имати продајни текст на вашем веб-сајту
- DNSSEC

ЋИРИЛИЦА НА ПОКЛОН

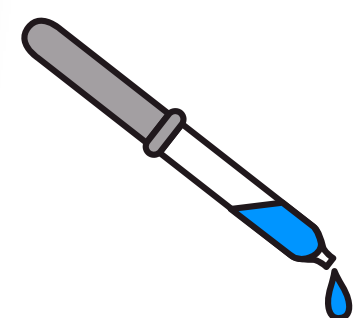
- ● ● ● Може ли се интернет користити на матерњем језику и писму уколико на интернету такав садржај није доступан? Одговор се намеће сам. Док садржаји на руској ћирилици чине незанемарљив удео у светском онлајн садржају, на српској ћирилици онлајн садржај се јавља спорадично. Поред жеље и воље да се креира садржај на ћирилици, као једна од препрека често се наводио недостатак адекватних фонтова који исправно приказују одређена слова српске ћирилице, а не слова руске ћирилице, што је најчешће случај. И поред позамашног броја бесплатних ћириличких писама којима, рецимо, располаже Гугл, фонтова који подржавају стандард српске ћирилице је свега шачица.

Зато је РНИДС одлучио да корисницима интернета у Србији, али и широм света, поклони фонтове српске ћирилице посебно креиране за екрански приказ и употребу на интернету. Повodom рођендана .срб домена (27. јануара) поклонили смо Ареал РНИДС. Домен .срб омогућава корисницима интернета комуникацију на ћирилици и путем назива домена, а новим писмом обogaћен је фонд ресурса за креирање садржаја на ћирилици, рецимо баш на сајтовима на .срб домену.

Ареал РНИДС је писмо састављено од четири фонта, а креирано је у сарадњи са удружењем Типометар. Ауторка фонтова је професорка Факултета примењених уметности Оливера Стојадиновић. Ареал РНИДС је слабсерифно типograфско писмо, изведено у усправном и курзивном облику, у две тежине. Његове пропорције, једноставни облици и линеарни карактер га чине читљивим у малим величинама. Посебна пажња је посвећена оптимизацији за екрански приказ.

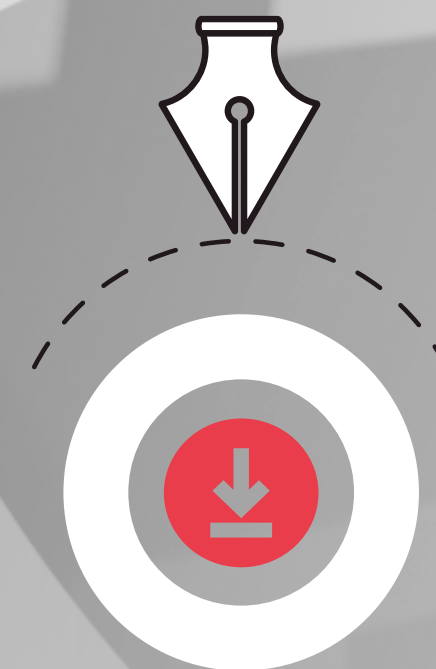
Ново ћирилично писмо представљено је на конференцији за новинаре у простору „Азбука“, у оквиру здања Дома Вукове задужбине, а поред изузетне медијске покривености и пажње јавности нови фонтови су врло радо преузима ни уз лепе коментаре корисника – дизајнера, програмера, писаца који креирају садржај за интернет.

Током 2020. године странице (српска и енглеска верзија) сајта ruids.rs са којих се бесплатно могу преузети ћирилички фонтови биле су друге најпосећеније након страница на којима се врши WHOIS претрага и проверавају подаци о називима домена, са више од 22 хиљаде забележених посета. О фонтовима је било речи и током међународних онлајн сусрета и привукли су пажњу доменске јавности на састанцима CENTR-а и Регионалне ћириличке радне групе за Универзалну прихватљивост, као занимљив начин друштвено одговорног понашања и комуникације Фондације.

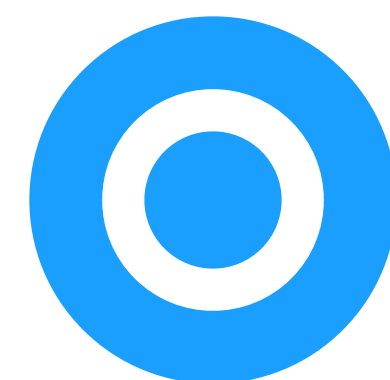
Ареал РНИДС

- слабсерифно писмо
- 4 фонта
- 2 тежине

преузмите бесплатно

ДИСТАНЦА
НИЈЕ ПРЕПРЕКА
КОМУНИКАЦИЈИ

У организацији сложене структуре, каква је РНИДС, која комуницира са више изузетно различитих публика чија су додирна тачка једино домени (овлашћени регистри, државне институције, регистранти – индивидуални корисници и предузећа различитих величина, адвокати, невладин сектор итд.) скупови су важно место сусрета, али и незаменљив канал дељења информација и новости које су значајне за пословање или знатно могу да помогну у пословању свих ових актера. На почетку пандемије слика је деловала суморно. Коронавирус и ванредно стање као узрок истог одложили су РНИДС-ову највећу годишњу конференцију ДИДС 2020 до даљег. Испоставиће се да је до даљег било до ДИДС-а 2021. Међутим, у сржи делатности коју обављамо је интернет и логично је да смо за њим посегли и претворили апликације за онлајн конференције и састанке у сале за конференције и састанке. Уз сарадњу са партнерима постарали смо се да свим актерима који од нас очекују новости и важне информације оне буду испоручене - онлајн.

Онлајн КОНФЕРЕНЦИЈА
„ИНТЕЛЕКТУАЛНА СВОЈИНА И ИНТЕРНЕТ 2020“

Правни факултет Универзитета у Београду и РНИДС заједнички су организовали пету по реду конференцију „Интелектуална својина и интернет 2020“ 4. септембра у онлајн формату. Конференција је привукла изузетну пажњу стручне јавности која је слушала излагања еминентних стручњака, а по први пут на конференцији у Србији говорио је представник Општег суда ЕУ, судија Кристина Ковалик Бањчик. На конференцији је представљен зборник „Интелектуална својина и интернет (2020)“, чију је реализацију финансијски подржао РНИДС.

Онлајн ПАНЕЛ
„ОДГОВОР БИЗНИСА НА КРИЗЕ: КОНТИНУИТЕТ И БЕЗБЕДНОСТ“

У оквиру обележавања Европског месеца сајбер безбедности, РНИДС је 27. октобра организовао онлајн панел „Одговор бизниса на кризе: континуитет и безбедност“. Кроз изабране теме учесници су објашњавали како су бизниси одговорили на кризу узроковану пандемијом коронавируса, колико је пословање изложено нападима сајбер криминалаца и како се заштитити од њих. Генерални закључак скупа био је да су бизниси, услед новонастале ситуације, постали свеснији и ризика од сајбер претњи, али и потребе за планирањем очувања и прилагођавања пословања на кризне ситуације.

Онлајн КОНФЕРЕНЦИЈА
ОВЛАШЋЕНИХ РЕГИСТРА РНИДС-А

Први пут у онлајн формату, 10. септембра је одржана конференција овлашћених регистара Фондације РНИДС. Представници РНИДС-а разговарали су са колегама из осамнаест фирми које су присуствовале скупу. Колеге из овлашћених регистара су поделиле своја искуства пословања у актуелној епидемиолошкој ситуацији, посебно се осврћући на рад од куће, уз генерални закључак да се пословање одвијало без потешкоћа и да су сви сервиси били доступни.

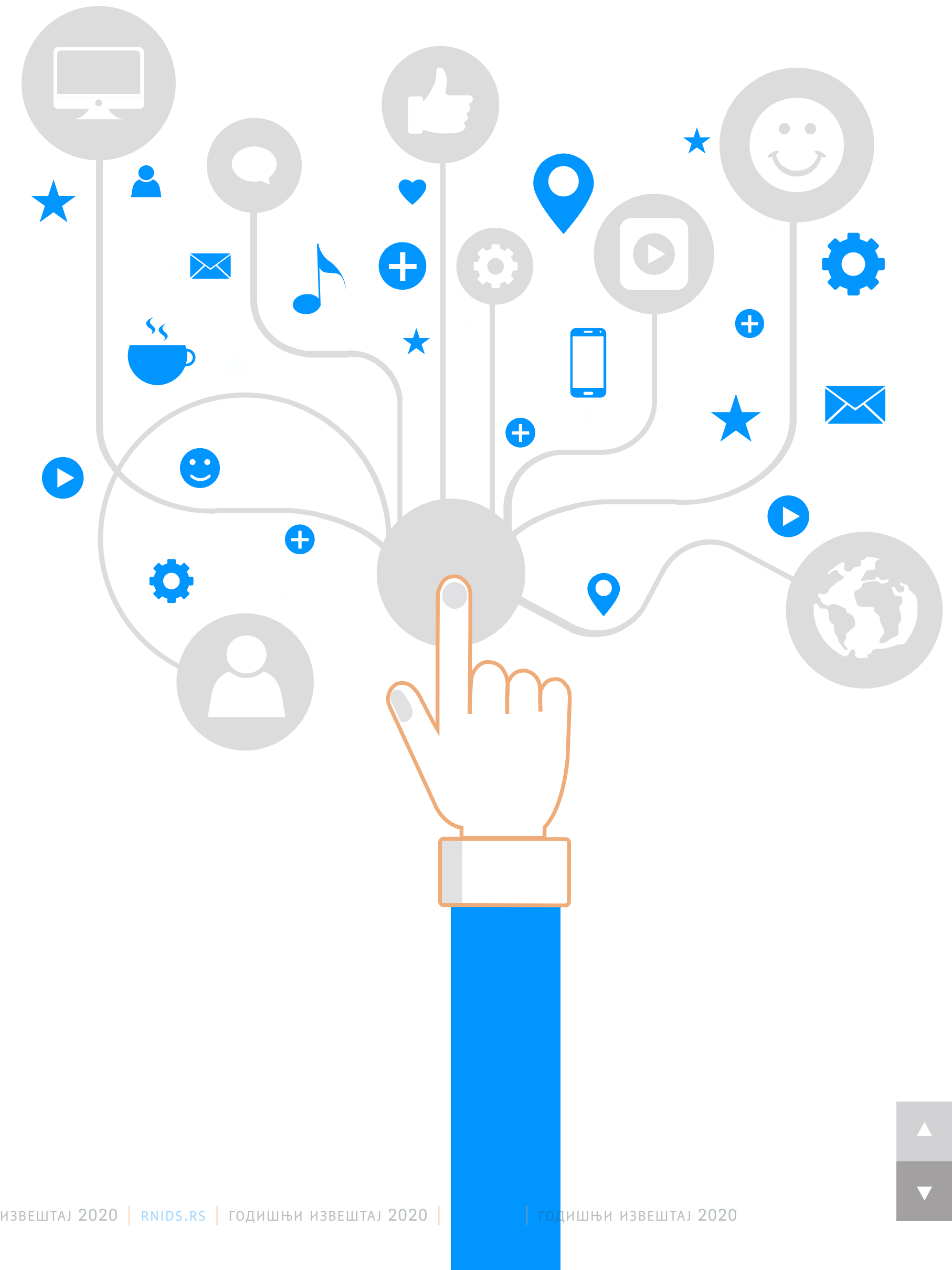

ФОТО: ПРИВАТНА АРХИВА

Шеста RSNOG конференција

Шеста RSNOG конференција у организацији Групе мрежних оператера Србије одржана је онлајн 26. новембра, а пренос је реализован путем платформе Јутјуб. И ове године, конференцију је подржао РНИДС, али и међународна организација *Internet Society*. Уз помоћ Интернет друштва Србије, публици је пружена јединствена прилика да слушају обраћање Винта Серфа, једног од “очева интернета” који је учествовао у развоју пројеката на којима је заснован интернет какав данас познајемо.

Конференција „Дигитална револуција 4.0: Кроз теорију и праксу“

По други пут конференцију су заједно организовали РНИДС и Правни факултет Универзитета „Унион“ 3. децембра. Говорили су директор РНИДС-а, професори Правног факултета Универзитета „Унион“, адвокати специјализовани за право интернета и заштиту интелектуалне својине и многи други релевантни стручњаци о теорији и пракси дигиталне револуције 4.0. Пренос конференције је реализован путем Јутјуба, Фејсбук странице РНИДС-а и сајта Факултета.

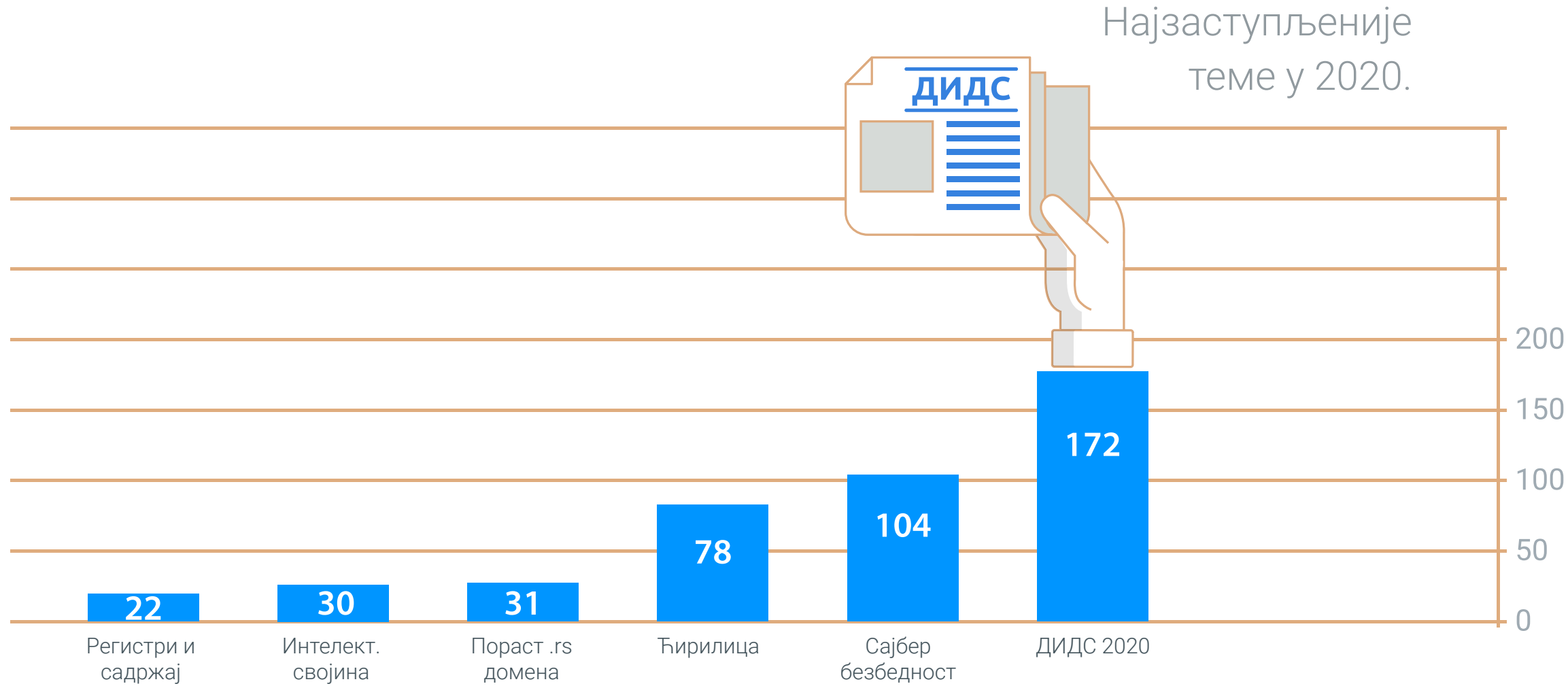
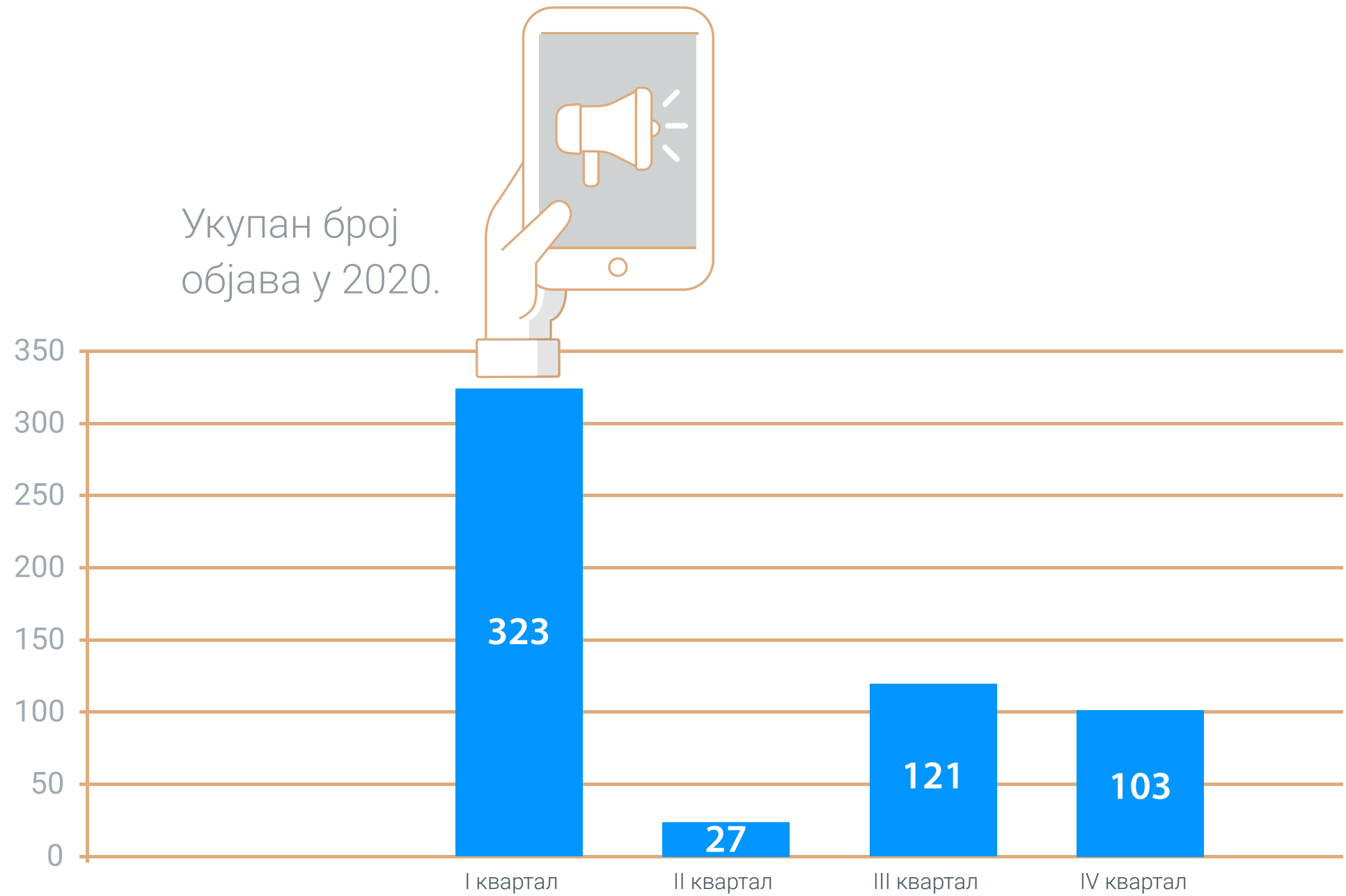
РНИДС у
медијима

- Пандемија је 2020. утицала на све сегменте живота и рада, ни медији нису били изузетак. Медијима је требало времена да се прилагоде новим околностима, а и нама, који смо путем медија комуницирали, требало је времена да се прегрупишемо, усвојимо нове процесе рада, прилагодимо могућностима, препознамо нове трендове у комуникацији...

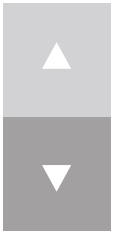
Разлика је поготово видљива у односу на први квартал у ком су медији показали изузетно интересовање за годишњицу ћириличног .срб домена и ћириличке фонтове које је РНИДС том приликом поклонио заједници, као и за конференцију ДИДС која, нажалост,

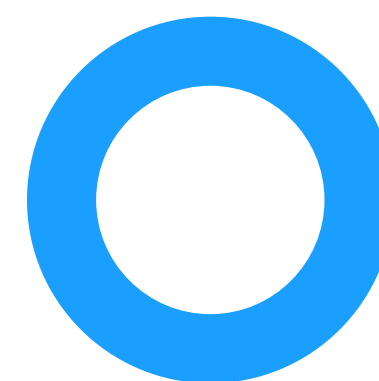
није одржана. Само 4 дана пре ДИДС-а, 15. марта 2020, због коронавируса је проглашено ванредно стање на територији читаве Србије, али су до тог тренутка реализоване све планиране активности, које обухватају и медијску комуникацију конференције. Захваљујући томе, ДИДС је

заслужан за више од половине медијских објава у првом кварталу 2020. године. Осим ДИДС-а и ћирилице, највише медијске пажње су привукле теме које су се односиле на сајбер безбедност.

Захваљујући активном праћењу актуелних тема, РНИДС је у медијима био присутан кроз објављивање ауторских текстова, гостовања и интервјуе. **Током 2020. имали смо укупно 574 објаве у 127 различитих медија** – 18 штампаних, шест телевизијских, три радио станице и 100 интернет портала. У штампаним медијима забележено је укупно 85 објава, у телевизијским емисијама 22 прилога, радијским емисијама 14 прилога, а на интернет порталима укупно 453 објаве.

ИСТРАЖИВАЊЕ

Интернет домени у Србији 2020. године

Током 2020. године РНИДС је спровео два истраживања.

- Прво је обухватило 1.009 индивидуалних испитаника старијих од 18 година. У оквиру тог истраживања посебно су издвојени подаци за **кориснике интернета** (којих је 76% у односу на укупну популацију) старости **од 18 до 49 година**, јер се том сегменту популације РНИДС примарно обраћа кроз своје комуникационе активности. Овај сегмент је обухватио 479 испитаника и подаци изнети у даљем тексту се односе на тај део популације. Циљ истраживања био је да се установи ниво информисаности индивидуалних интернет корисника и учесталост употребе појединих интернет домена.

Иако 66% индивидуалних испитаника наводи да зна шта је интернет домен, а 49% наводи да зна шта је национални домен, они га најчешће изједначавају са веб-сајтом или адресом на интернету. Од њих, 88,7% препознаје .rs као национални домен, 6% препознаје .срб, а 3,9% препознаје неке друге (међу којима је и .com) као наше националне домене.

За .rs домен се највише везују пословање на српском тржишту, познатост, подршка у Србији и безбедност, док

је главна асоцијација на .com домен глобална видљивост, познатост, предност у Гугловим претрагама и утисак да делује пословно.

Само 11% анкетираних има регистрован бар један назив домена, а како има оних који имају и више од једног, називи .rs домена су заступљени са 50%, .com са 55%, а са 7% су заступљени називи свих других домена.

- Друго истраживање је обухватило представнике 304 микро и 101 малог предузећа са територије Србије, која су **пословно присутна на интернету**, било да имају свој сајт, или користе само друштвене мреже. Узорак је пондерисан према репрезентативном уделу тих компанија у Србији, као и према регионима. Циљ истраживања био је да се установи у којој мери и на ком домену предузећа обављају своје пословне активности на интернету, који је разлог за избор одређеног домена, али и на који начин се регистровани назив домена користи у пословању.

Чак 86% микро и 92% малих предузећа у Србији, која активно користе интернет у пословању, има свој веб-сајт. Званични сајт фирме најважнији је дигиталан канал за стварање нових пословних прилика, далеко важнији од свих друштвених мрежа, а чак три четвртине анкетираних сматра да им је сајт у мањој или већој мери утицао на раст пословања.

Више од половине сајтова (59%) прилагођено је и за мобилне уређаје.

Предузећа наводе да се коришћење веб-сајта позитивно одразило на повећање броја корисника/потрошача (38%) или на бољу позицију на тржишту (27%). Фирме из области производње, индустрије и грађевинарства чешће наводе да је сајт допринео повећању броја клијената (52%), док фирме из области трговине наводе да је сајт „кривац“

за повећање продаје (24%). Са друге стране, фирмама са годишњим обртом мањим од четири милиона динара, коришћење веб-сајта је најмање утицало на повећање продаје (2%).

Убедљива већина и малих и микро предузећа, иако у нешто мањој мери него већа предузећа, за адресу свог веб-сајта изабрала је .rs домен, па регистрован бар један назив .rs домена има њих 58%. Изабрали су баш тај домен јер наводе да асоцира на српско тржиште, јер им улива поверење, да имају подршку на нивоу регистра у Србији, а препознали су и да је .rs безбедан.

Скоро сва анкетирана микро и мала предузећа послују у Србији, од чега чак 63% послује само у Србији, што значи да им је .rs кориснији од било ког другог домена. Кад би информисаност привредника о значају избора домена

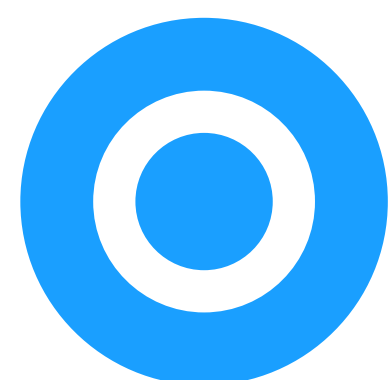
била боља, заступљеност .rs домена би сигурно била још већа.

Регистроване називе домена предузећа користе пре свега за адресу пословног веб-сајта, за промоцију услуга и производа на интернету, али и за реализацију маркетиншких кампања. Мала предузећа чешће од микро предузећа имају промотивни садржај на свом сајту.

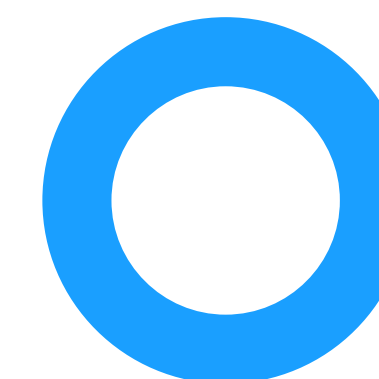
У просеку, електронска трговина је и даље слабо заступљена, јер је на тек трећини сајтова омогућено резервисање и поручивање робе.

Имејл адресу на сопственом називу домена има 45% микро, али и 65% малих предузећа.

ГЛОБАЛНА И
ЛОКАЛНА САРАДЊА
онлајн

- ● ● ● Пандемија је изместила сарадњу, комуникацију и путовања на интернет. Но, запослени у канцеларији били су подједнако, ако не и активнији него прошле године, у сарадњи са различитим важним домаћим и међународним организацијама и установама.

Сарадња са домаћим организацијама и институцијама

У току године одржавана је редовна сарадња и оперативна комуникација са бројним домаћим институцијама и организацијама: Министарством туризма, трговине и телекомуникација, Министарством унутрашњих послова, Министарством за културу и информисање, РАТЕЛ-ом, Привредном комором Србије, Е-комерц асоцијацијом Србије, Војском РС, Групом мрежних оператора Србије, Правним факултетом Универзитета у Београду, Правним факултетом Универзитета „Унион“ и другим.

У току године 2020, запослени Сектора ИКТ сервиса РНИДС-а сарађивали су са Војском РС у припреми и реализацији вежбе *Cyber Tesla 2020*, овога пута без међународних партнера.

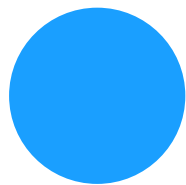
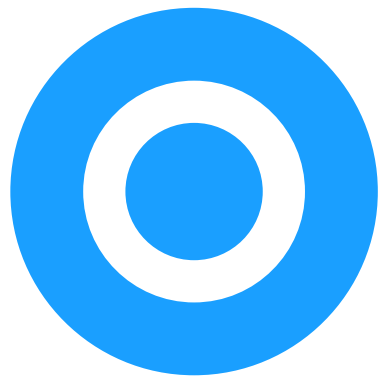
Представници РНИДС-а учествовали су у сајбер вежби „Сајбер полигон - SOCathon“ у организацији *Unicom telecom*-а, која је одржана у оквиру дана Сајбер безбедност 2020.

Сарадња са међународним организацијама и институцијама

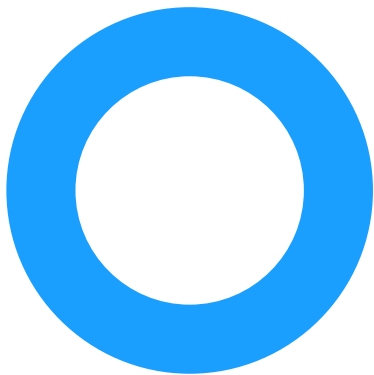
Представници канцеларије учествовали су у активностима организација ICANN, CENTR, RIPE, DNS-OARC и APTLD, као и у неколико радних група ICANN-а, и то:

- Саветница за стратегију и развој, Мирјана Тасић, учествовала је у раду више ICANN-ових радних група: *Latin Generation panel* (у којој је председавајућа), *Study Group on Technical Use of RZ-LGR*, *ccNSO Guideline Review Committee (GRC)*, *ccNSO Review Working Party*, *Policy Development Process (PDP) Retirement Working Group* и *Work Track 5: Geographic Names at the Top-Level*.
- Директор РНИДС-а, Дејан Ђукић, у својству члана, учествовао је у раду радне групе *ccNSO Guideline Review Committee (GRC)*, *Meetings Programme Working Group (MPC)* и Регионалној ћириличној радној групи за Универзалну прихватљивост.
- Руководилац Сектора ИКТ сервиса, Жарко Кецић, учествовао је у раду SSR2 тима за проверу безбедности, отпорности и стабилности ICANN-ових система, правила и процедура који се односе на јединствене интернет идентификаторе.
- Сарадница за маркетинг и комуникације, Дијана Милутиновић, заједно са колегама из ирског, канадског, португалског и британског регистра, учествовала је у раду ад хок радне групе коју је окупио CENTR за потребе креирања истраживања употребе друштвених мрежа од стране регистара.

ФИНАНСИЈЕ

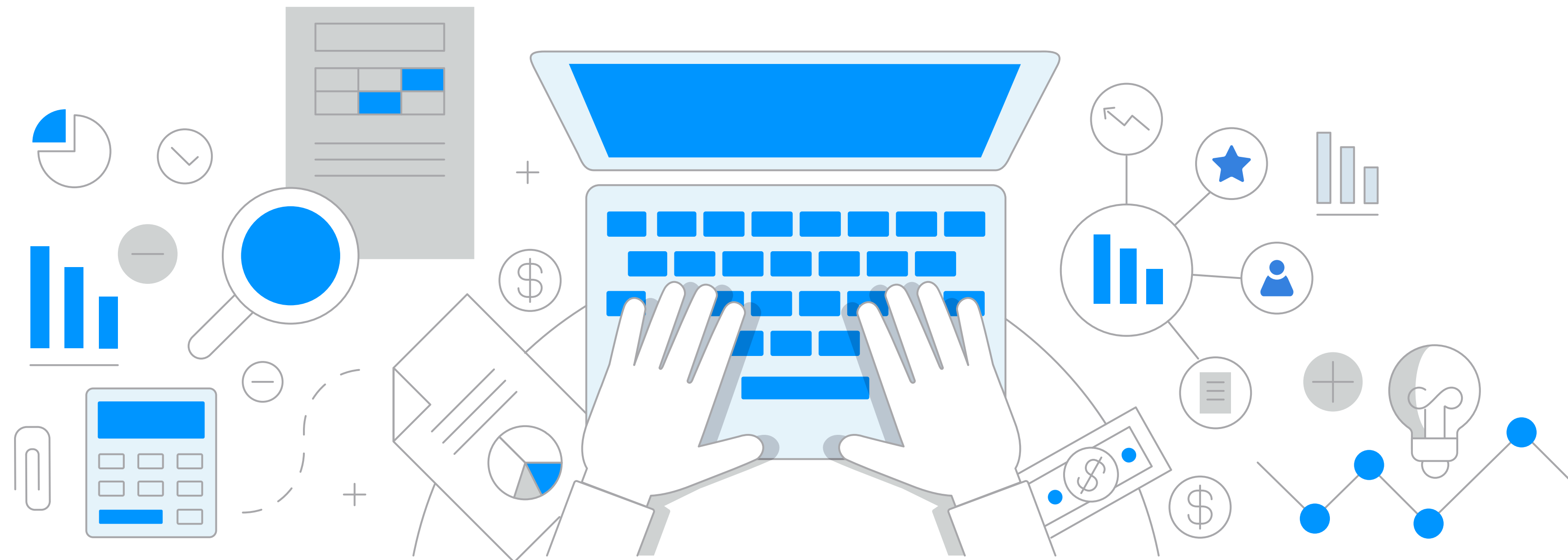

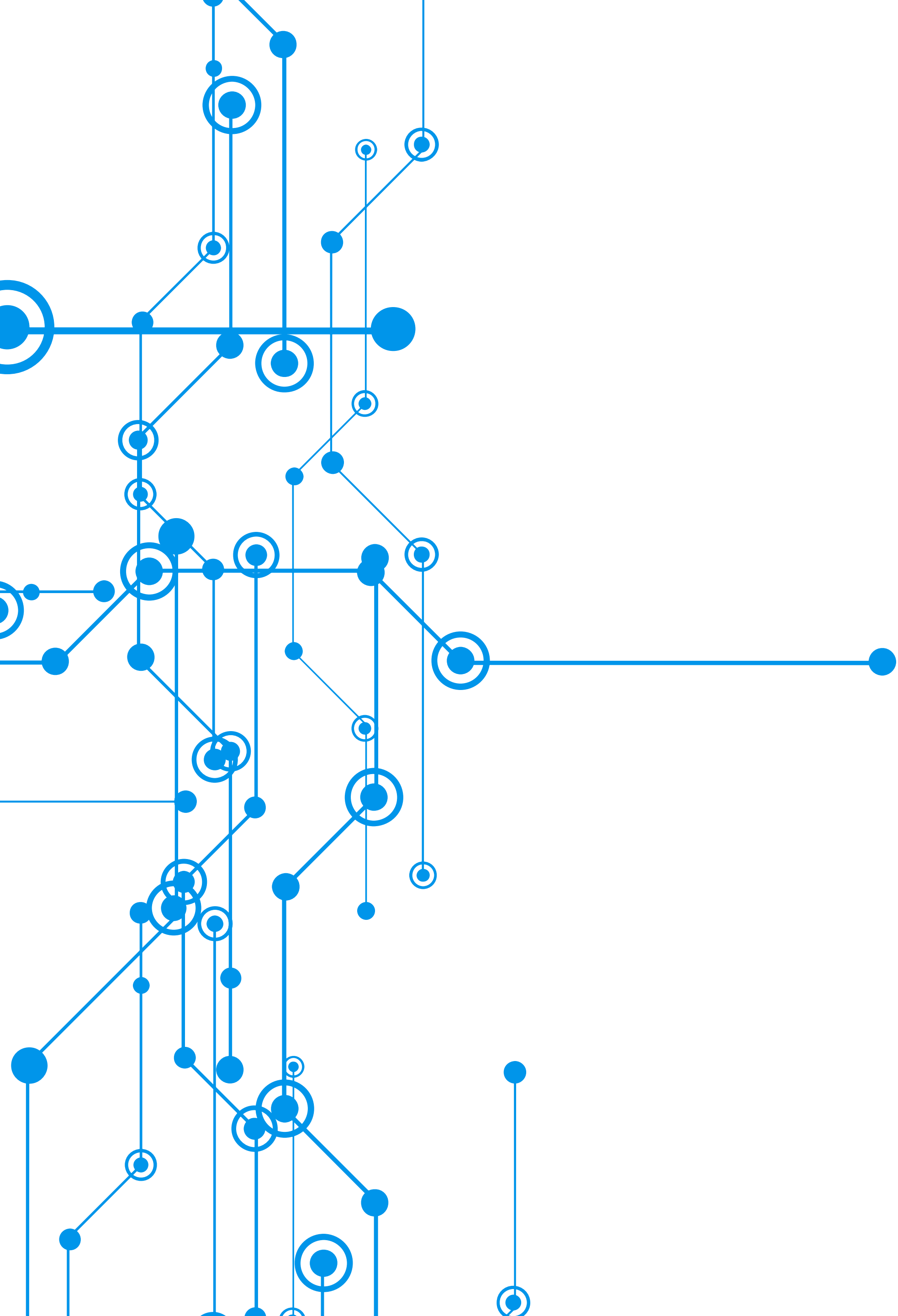
- У 2020. години остварен је значајан раст пословних прихода од 6,6%, што означава континуиран раст пословних прихода на приближном нивоу из године у годину. То говори и о чињеници да пандемија и ванредно стање нису имали последице по раст прихода Фондације.

Најзначајнија промена од почетка године јесте смањење нето обртног фонда, који је постао позитиван поново након 2018. године, тј. њеног краја, услед знатно велике акумулације готовине и готовинских еквивалената, односно обртне имовине током 2020. године, што говори о врло доброј ликвидносној позицији Фондације. Иако су показатељи ликвидности нижи у односу на оне са краја 2019. и 2018, дошло је до знатног раста у односу на показатеље из 2019. године, имајући у виду структуру aktive и пасиве Фондације. Ликвидност додатно расте, у односу на годину дана пре, иако је Фондација задржала ниво дугорочних улагања у државне хартије од вредности, што јој, осим ликвидности, обезбеђује и солвентност, уз знатан ниво сигурности финансијских пласмана.

Извештаји интерне и екстерне ревизије

Година је обележена и радом како интерне тако и екстерне независне ревизије. И док је интерни ревизор оценио устројеност и поштовање интерних контрола и доставио мишљење којим РНИДС **задовољава** постављене критеријуме, резиме извештаја тима независног ревизора јесте да финансијски извештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај РНИДС-а у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији.

РНИДС
Регистар националног
интернет домена Србије

DOMEN.RS

RNIDS.RS

DIDS.RS

